

MANUÁL PRO TVORBU KATALOGU NÁRODNÍ SOUSTAVY POVOLÁNÍ

určeno pro členy sektorových rad,
expertních týmů a pracovních skupin

(zpracováno v návaznosti na metodiku
Pravidla tvorby katalogu NSP)

Platnost od 1.4.2012

Aktualizace dle metodiky Pravidla tvorby katalogu NSP
verze 4, platná od 1.4.2012

Obsah

1. Jednotky práce Národní soustavy povolání	1
Definice jednotek práce	1
Zařazování jednotek práce.....	2
Vazby jednotek práce.....	3
2. Přehled údajů v NSP zpracovávaných sektorovou radou	5
3. Instruktažní pokyny pro popis jednotek práce	6

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Deskriptory kvalifikačních úrovní NSP
- Příloha č. 2: Přehled Odborných směrů a podsměrů v NSP
- Příloha č. 3: 12stupňový tarifní systém, příklady prací
- Příloha č. 4: NV 222/2010 Sb., ze 14. června 2010 o katalogu prací ve veřejných službách a správě
- Příloha č. 5: Číselník Klasifikace kmenových oborů vzdělání (KKOV)
- Příloha č. 6: Číselník certifikátů
- Příloha č. 7: Vazby jednotek práce v NSP na kvalifikace v NSK
- Příloha č. 8: Struktura odborných znalostí a dovedností
- Příloha č. 9: Obsah a úrovně obecných dovedností
- Příloha č. 10: Obsah a úrovně měkkých kompetencí
- Příloha č. 11: Karta povolání/typové pozice/průřezové typové pozice – s vysvětlením a příklady
- Příloha č. 12: Šablona karty členěného povolání
- Příloha č. 13: Šablona karty nečleněného povolání, typové pozice (průřezové typové pozice)

Seznam odborných kompetencí specifických pro daný směr (zpracovává individuálně tajemník SR)

Národní soustava povolání (NSP) je otevřená, veřejně dostupná databáze jednotek práce vyskytujících se na českém trhu práce.

Internetová databáze Národní soustava povolání - www.nsp.cz vzniká od roku 2007. Tvorba a aktualizace Národní soustavy povolání probíhá v rámci veřejné zakázky Rozvoj Národní soustavy povolání a sektorových rad jako nástroje zaměstnavatelů k ovlivňování rozvoje lidských zdrojů v ČR. NSP je vytvářena prostřednictvím sektorových rad jako reprezentativních zástupců zaměstnavatelů.

Hlavními východisky při tvorbě NSP jsou:

- aktuální požadavky trhu práce deklarované členy sektorových rad,
- zákonné normy a předpisy,
- internetová aplikace Integrovaný systém typových pozic (www.istp.cz).

Široké odborné i laické veřejnosti NSP poskytuje:

- detailní informace o strukturálních potřebách trhu práce (pracovní činnosti, požadované znalosti, dovednosti a způsobilosti související s výkonem těchto činností),
 - údaje pro tvorbu podnikových katalogů a nástrojů řízení lidských zdrojů,
 - údaje pro mezinárodní srovnávání.
- **Současně NSP slouží jako primární zdroj informací a východisko pro tvorbu Národní soustavy kvalifikací¹.**

1. Jednotky práce Národní soustavy povolání

Základním prvkem struktury NSP je povolání. Jeho obsah vymezuje § 5 písmeno e) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Povolání - je standardizovaný souhrn pracovních činností podle jejich obvyklého seskupení na trhu práce, jejichž výkon předpokládá určitou odbornou a další způsobilost.

Vlastnosti povolání:

- vymezují okruh souvisejících pracovních činností,
- odráží obvyklé seskupení skutečně vykonávaných prací na trhu práce,
- jsou nástrojem pro komunikaci o pracovních činnostech mezi osobami činnými na trhu práce, (zaměstnavateli, zaměstnanci, občany, vzdělávacími institucemi, orgány státní správy a samosprávy),

¹ Národní soustava kvalifikací (NSK) je veřejně přístupný registr všech úplných profesních a profesních kvalifikací potvrzovaných, rozlišovaných a uznávaných na území České republiky. NSK vzniká v souladu se zákonem o uznávání výsledků dalšího vzdělávání a jejím cílem je uvést tento zákon v život (více informací o NSK naleznete na: <http://narodni-kvalifikace.cz/>).

- je základem pro stanovení odborných, zdravotních, příp. jiných předpokladů pro jeho výkon nebo výkon určitého okruhu prací v jeho rámci

Povolání se v NSP charakterizuje:

1. Názvem povolání – vystihující jeho místo na trhu práce, zpravidla tradičně užívaným většinou zaměstnavatelů a dalších osob,
2. Číselným označením povolání – vymezující místo povolání v rámci soustavy,
3. Charakteristikou povolání – jednoznačně vymezující obsah povolání, definice předmětu práce a pracovního procesu (činnosti), příp. dalšími znaky povolání,
4. Pracovními činnostmi – doplňují charakteristiku povolání,
5. Požadavky na výkon povolání
 - kvalifikační – stupeň a obor vzdělání
 - odborné – certifikáty, praxe, kompetence
 - zdravotní – smyslové předpoklady, zdravotní omezení,
6. Další údaje související s povoláním – například ISCO-CZ, průměrné mzdy, pracovní podmínky

Příklady povolání: Obráběč kovů, Strojírenský technik, Zemědělský technik, Architekt,...

Základní jednotkou NSP je povolání, které obsahuje pracovní činnosti, z nichž některé lze seskupovat podle obvyklé dělby práce do skupin.

Skupiny pracovních činností, které lze v rámci obvyklé dělby práce vykonávat samostatně s určitou odbornou způsobilostí, se nazývají **typové pozice** (TP).

Příklady skupin pracovních činností – typových pozic: Brusič, Frézař, Soustružník, Strojírenský technik konstruktér, Zootechnik, Interiérový architekt, Florista, Podlahář,...

Průřezově se vyskytující skupiny pracovních činností se popisují v tzv. **průřezových typových pozicích (PTP)**. Průřezové typové pozice jsou částí nebo nadstavbou více povolání často v různých odborných směrech, napříč trhem práce. Průřezové typové pozice vymezují pracovní činnosti uplatnitelné v různých oblastech samostatně nebo v návaznosti (ve spojení) s dalšími povoláními. Vymezení průřezových činností napomáhá uživateli NSP při hledání dalších možností uplatnění na trhu práce.

Příklady průřezově se vyskytujících skupin pracovních činností – průřezových typových pozic: Projektový manažer, Odborný lektor, Servisní pracovník u zákazníka,...

Povolání a skupiny pracovních činností jsou do struktury NSP zařazovány dle kvalifikační úrovně a odborného směru.

Kvalifikační úroveň (KÚ) - 8 kvalifikačních úrovní, které respektují úroveň EQF (Evropský rámec kvalifikací), národní specifika vzdělávací soustavy ČR a požadavky NSK.

Pro začleňování jednotek práce do kvalifikačních úrovní (1-8) jsou směrodatné kompetence požadované pro výkon dané jednotky práce a jejich úrovně.

Obecné vyjádření kompetencí požadovaných u jednotlivých kvalifikačních úrovních udávají **deskriptory NSP**, které jsou uvedeny v [Příloze č. 1](#).

Kvalifikační úroveň v NSP	Stupně vzdělávání podle školských zákonů
1	základní vzdělání
2	střední vzdělání; střední vzdělání s výučním listem
3	střední vzdělání s výučním listem
4	střední vzdělání s maturitní zkouškou
5	<i>odborné pomaturitní vzdělávání a kvalifikace odpovídající této úrovni dle zák. č. 179/2006Sb.</i>
6	vyšší odborné vzdělání; bakalářský studijní program
7	magisterský studijní program
8	doktorský studijní program

Odborné směry - sektory národního hospodářství strukturované dle hlavní ekonomické funkce, produktu, služby, technologie. Každý odborný směr je dále členěn na tzv. podsměry. Ty umožňují podrobnější zobrazování a přesnější zařazování jednotek práce. Přehled odborných směrů a jejich podsměrů je uveden v [Příloze č. 2](#).

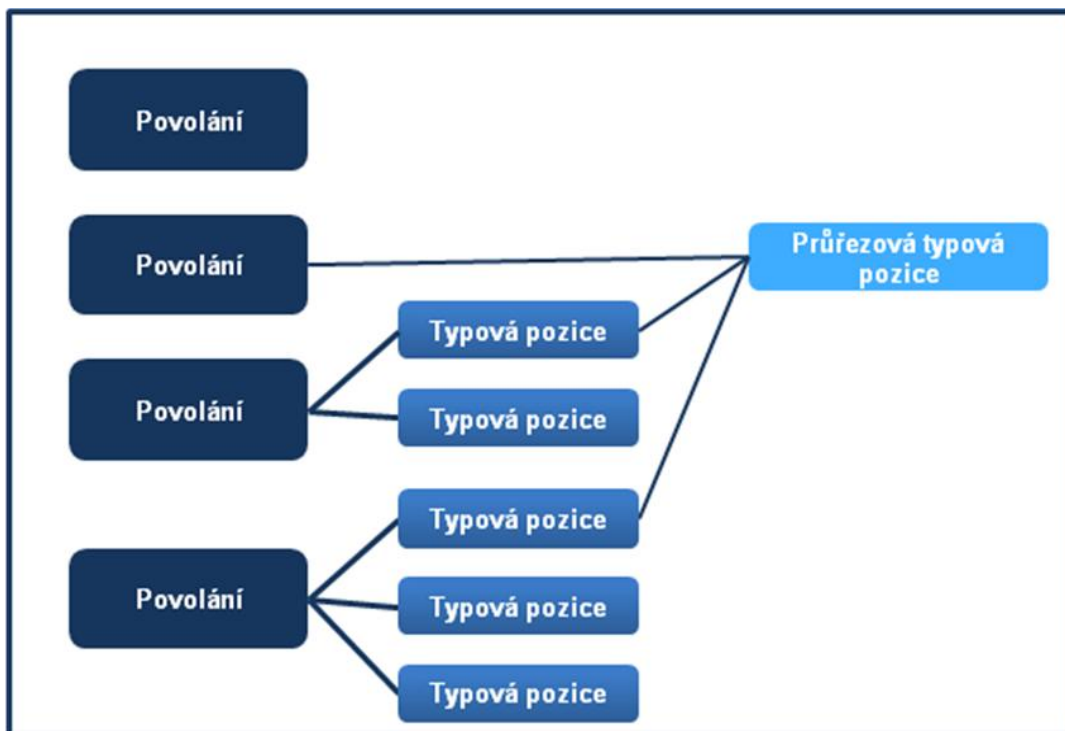
Vazby povolání a skupin pracovních činností ve struktuře NSP

Povolání

- je skutečná jednotka na trhu práce,
- nemá žádnou nebo má dvě a více typových pozic (TP),
- v případě, že se povolání nečlení na skupiny pracovních činností (typové pozice), je popsáno v plném rozsahu, v případě jeho dalšího členění je popsáno v plném rozsahu u skupin pracovních činností - podřízených TP,
- je zařazeno do jednoho odborného směru,
- je zařazeno do jedné kvalifikační úrovně

Skupina pracovních činností - typová pozice

- je vázána na jedno povolání, v případě průřezové TP na více povolání či typových pozic,
- je popsána v plném rozsahu,
- je zařazena do jednoho nebo více odborných směrů,
- je zařazena do jedné kvalifikační úrovně dle převažující úrovně kompetencí (kompetence vycházející z pracovních činností mohou mít různou úroveň),
- kvalifikační úroveň TP odpovídá kvalifikační úrovni povolání, ke kterému je vázána, v případě průřezové TP kvalifikační úroveň nemusí odpovídat kvalifikační úrovni povolání, TP, ke kterým je vázána.

2. Přehled údajů v NSP zpracovávaných sektorovou radou

Přehled údajů popisovaných sektorovou radou – u povolání dále se členících:

Údaje popisu povolání členěného na typové pozice a průřezové typové pozice	Garance za vyplnění údajů popisu
Název povolání	sektorová rada
Odborný směr	sektorová rada
Kvalifikační úroveň	sektorová rada
Podřízené typové pozice	sektorová rada
Související průřezové typové pozice	sektorová rada
Charakteristika	sektorová rada
Pracovní činnosti	sektorová rada

Přehled údajů popisovaných sektorovou radou – u povolání dále se nečlenících, typových pozic a průřezových typových pozic:

Údaje popisu povolání nečleněného, typových pozic, průřezových typových pozic	Garance za vyplnění údajů popisu	
Název jednotky práce	sektorová rada	
Alternativní název	sektorová rada	
Odborný směr	sektorová rada	
Odborný podsměr	sektorová rada	
Kvalifikační úroveň	sektorová rada	
Nadřízené/související povolání	sektorová rada	
Příbuzné/podřízené/související typové pozice	sektorová rada	
Související průřezové typové pozice	sektorová rada	
Charakteristika	sektorová rada	
Pracovní činnosti	sektorová rada	
Příklady prací	sektorová rada	
Pracovní podmínky	sektorová rada	
Kvalifikační požadavky	Školní vzdělání	kvalifikační tým, sektorová rada
	Zákonem předepsaná praxe	kvalifikační tým, sektorová rada
	Certifikáty	kvalifikační tým, sektorová rada
Kompetence	Měkké kompetence	kvalifikační tým, sektorová rada
	Obecné dovednosti	kvalifikační tým, sektorová rada
	Odborné znalosti a dovednosti	sektorová rada

3. Instruktažní pokyny pro popis jednotek práce

Níže je uveden přehled položek, které jsou v jednotkách práce popisovány. Ty jsou doplněny doporučeným postupem – *texty označeny kurzívou*. Pro názornost je u každého údaje uveden i příklad, odlišen světle modrou barvou písma.

a) Název povolání/typové pozice

Uvedte v praxi nejpoužívanější označení povolání/typové pozice. Nepoužívejte pomlčky či lomítka. *Název povolání/typové pozice musí být v rámci NSP jedinečný, personifikovaný, tzn. neuvádět obrábění kovů, ale Obráběč kovů.*

Příklad: Název povolání/typové pozice

Obráběč kovů/ Frézař

b) Alternativní název typové pozice

Uvedte další běžně používané názvy typové pozice – slangové, cizojazyčné.

Příklad: Alternativní název typové pozice

Seřizovač fréz, Obsluha fréz, Milling cutter operator

c) Identifikace povolání/typové pozice

Odborný směr:	<i>Relevantní odborný směr vyberte v Příloze č. 2 - Přehled směrů NSP.doc.</i>
Odborný podsměr (u typové pozice):	<i>Relevantní odborný podsměr vyberte v Příloze č. 2 - Přehled směrů NSP.doc.</i>
Kvalifikační úroveň:	<i>Kvalifikační úroveň definujte v souladu s Přílohou č. 1 - Popisy KÚ NSP_062009.xls.</i>
Nadřízené povolání (u typové pozice):	<i>Definujte nadřízené povolání dané typové pozice.</i>
Podřízené typové pozice (u povolání):	<i>Definujte všechny typové pozice, které dané povolání zastřešuje.</i>
Příbuzné typové pozice (u typové pozice):	<i>Definujte všechny typové pozice, které dané povolání zastřešuje.</i>
Související průřezové typové pozice (u sam. povolání a typové pozice):	<i>Definujte všechny související průřezové typové pozice.</i>

Příklad: Identifikace typové pozice Frézař

Odborný směr:	Strojírenství
Odborný podsměr:	Obrábění kovů, výroba nástrojů
Kvalifikační úroveň:	3 – Střední vzdělání s výučním listem
Nadřízené povolání:	Obráběč kovů
Příbuzné typové pozice:	Brusič kovů, Operátor NC strojů, Soustružník kovů, Vrtař
Související průřezové typové pozice :	Pomocník kovooobráběč

d) Charakteristika povolání/typové pozice

Povolání charakterizujte popisem **předmětu** vykonávané práce (**objektu, systému**) nebo **pracovního prostředí** (stroj, nástroj, zařízení) a **pracovní činností** (procesem), která se s předmětem práce děje a jejich vlastností (kvalita a rozsah vstupů a výstupů, rozsah, kvalita a intenzita vazeb na další procesy). *Např. řízení autobusu, obsluha obráběcích strojů, určování technologie výroby potravin.*

Příklad: Charakteristika povolání Frézař

Frézař seřizuje a obsluhuje konvenční i číslicově řízené obráběcí stroje, provádí práce nutné při frézování, hoblování, obrážení, protahování nebo protlačování součástí.

V případě, že se na danou TP nebo samostatné povolání váže PTP (průřezová typová pozice):

Doplňte do charakteristiky povolání/TP, jakou roli vůči nim hraje související PTP:

Např.: povolání/TP lze rozvíjet získáním kompetencí průřezové typové pozice Projektového manažera. Nebo: Tato TP navazuje na popis kompetencí popsanych v PTP Truhlářské práce.

Doplňte také do charakteristiky PTP její roli vůči souvisejícím TP/samostatným povoláním.

Např.: PTP rozvíjí kompetence souvisejících TP (povolání) a umožňuje širší uplatnění. Nebo: PTP je základem, který umožňuje vykonávat i další pozice na trhu práce.

e) Pracovní činnosti povolání/typové pozice

Vyjádřete základní činnosti, které blíže charakterizují náplň povolání/typové pozice dle běžné dělby práce.

Dodržujte tyto zásady:

- *činnosti seřadte logicky dle technologických postupů a procesů (u pozic v nižších kvalifikačních úrovních-1,2,3), nebo logicky od stěžejních činností k méně důležitým (u pozic ve vyšších kvalifikačních úrovních), činnosti formulujte podstatným jménem (oprava) nebo podstatným jménem slovesným v prvním pádě (provádění),*
- *používejte zkrácený tvar podstatného jména (kontrola, ne kontrolování),*
- *používejte přímé vyjádření (kontrola, ne provádění kontroly nebo zajišťování kontroly),*
- *používejte co nejjednodušší věty, bez složitých souvětí,*
- *neslučujte příliš různorodé činnosti do jedné položky (pokud možno rozdělte činnosti na samostatné položky),*
- *informace uvádějte obecně (u povolání zobecňujte činnosti jeho podřízených pozic),*
- *neuvádějte čísla norem, zákonů apod. (byla by nutná častá aktualizace).*

Příklad: Pracovní činnosti povolání Obráběč kovů

Evidování technických dat o průběhu a výsledcích práce.
 Ošetřování a údržba příslušného vybavení, strojů a nástrojů a provádění jednoduchých opravářských prací.
 Čtení údajů různých měřicích a kontrolních přístrojů k přezkoušení korektního průběhu práce během výrobního provozu.
 Určení parametrů polotovaru a sestavení nástrojů a materiálů pro pracovní proces.
 Seřízení funkcí stroje na požadované tolerance, upnutí a vyrovnání obrobků a nástrojů.
 Kontrola nástrojů a nastavení a seřízení stroje pomocí příslušných obsluhovacích prvků.
 Obsluha strojů při procesu obrábění kovu a výrobě předmětů dle stanovených postupů a daných tolerancí.

f) Příklady prací povolání/typové pozice

Vyjádřete klíčové druhy prací a seřadte je podle stupňů složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací. Příklady prací konkrétně charakterizují činnosti, které jsou klíčové při oceňování pracovní pozice – určení její složitosti a výše odměny, která za výkon náleží.

Pro zařazení příkladů prací typických pro podnikatelskou sféru využijte 12 stupňový tarifní systém, který využívá NSP. Popis jeho jednotlivých tarifních stupňů je uveden v [Příloze č. 3 - 12stupňový tarifní systém.doc](#).

Příklady prací charakteristické pro rozpočtovou a státní sféru doplňujte striktně v souladu s 16 stupňovým systémem hodnocení, který je dán nařízením vlády č. 222/2010 Sb. (Tzv. Katalog prací je součástí [Přílohy č. 4 - NV_222_2010.doc](#)). V případě, že pro danou pozici nejsou v tomto NV uvedeny žádné příklady, ponechte údaj popisu prázdný.

Příklad: Příklady prací z podnikatelské sféry

Příklady prací z podnikatelské sféry	Tarifní stupeň
Elektrojiskrové zhotovení průchozího otvoru	3
Frézování drážek, vybrání, osazení nebo úkosů na konvenčních frézkách v přesnosti IT 12 bez dělicího zařízení.	3
Frézování dvojité šikmých ozubení (přerušený šíp) ozubených kol o průměrech do 500 mm ve stupni přesnosti 5 - 8 s přídavky pro broušení.	4
Frézování M, W nebo G závitů na závitových frézkách.	4
Broušení na hoblovacích strojích přidavným broudicím zařízením včetně rybinových ploch v rovinnosti 0,1/1000 mm.	5
Frézování na konvenčních frézkách včetně portálových v přesnosti IT 6 s výkresovým požadavkem dodržování úchylek tvarů a poloh (rovinností, rovnoběžností, kolmostí, úhlů apod.).	6

g) Pracovní podmínky povolání/typové pozice

U předdefinovaných pracovních podmínek vyplňte požadovaný stupeň zátěže dle níže uvedených pokynů. Požadovaný stupeň zátěže doplňte u každé z definovaných pracovních činností. U jedné pracovní podmínky zaškrtněte (x) maximálně dvě vzájemně sousedící hodnoty.

Příklad: Pracovní podmínky typové pozice Frézař

	Stupeň zátěže			
	1	2	3	4
Zátěž teplem	X			
Zátěž chladem	x			
Zátěž hlukem		X		
Zátěž vibracemi	X			
Zátěž prachem	X			
Zátěž chemickými látkami	X			
Zátěž invazivními alergeny	X			
Zátěž biologickými činiteli způsobujícími onemocnění	X			
Zátěž ionizujícím zářením	X			
.....				

Legenda ke stupňům zátěže:

- 1. Stupeň zátěže (minimální zdravotní riziko)** – faktor se při výkonu práce nevyskytuje, zátěž je minimální, vliv faktoru je ze zdravotního hlediska nevýznamný.
- 2. Stupeň zátěže (únosná míra zdravotního rizika)** – ze zdravotního hlediska je míra zátěže faktorem únosná, nepřekračuje limity stanovené předpisy, vliv faktoru je akceptovatelný pro zdravého člověka.
- 3. Stupeň zátěže (významná míra zdravotního rizika)** – úroveň zátěže překračuje stanovené limitní hodnoty expozice (zátěže), na pracovištích je nutná realizace náhradních technických a organizačních opatření, nelze vyloučit negativní vliv na zdraví.
- 4. Stupeň zátěže (vysoká míra zdravotního rizika)** – úroveň zátěže vysoce překračuje stanovené limitní hodnoty expozice, na pracovištích musí být dodržován soubor preventivních opatření, častěji dochází k poškození zdraví.

h) Kvalifikační požadavky povolání/typové pozice

Kvalifikační požadavky jsou požadavky, které pro výkon práce vyžadují zaměstnavatelé nebo je stanovuje právní předpis. Kvalifikační předpoklady zahrnují kvalifikační úroveň, základní odbornou přípravu (obor, směr, zaměření), stupeň vzdělání, příp. požadavky stanovené právním předpisem (*certifikát, zákonem předepsaná praxe*).

Certifikáty

Certifikáty povinné – definuje certifikáty vyžadované ze zákona pro výkon dané pozice.

Certifikáty doporučené – certifikáty doporučované pro výkon pozice zaměstnavateli. Zadává se jen v odůvodněných případech, vychází ze seznamu certifikátů vytvářeného v souladu s aktuálně platnou legislativou.

Definujte ze zákona povinné nebo doporučené certifikáty. Vycházejte ze seznamu certifikátů uvedených v [Příloze č. 6](#). Konfrontujte je s aktuálně platnou legislativou a vznášejte náměty na nezbytné korekce. V případě, že žádná zákonná norma nedefinuje certifikát pro danou pozici, údaj popisu se nevyplňuje.

Odkaz na konkrétní profesní kvalifikaci v NSK

U povolání se uvádí název odpovídající úplné profesní kvalifikaci v NSK. U nečleněného povolání, typových pozic a průřezových typových pozic uvádí název odpovídající profesní kvalifikace v NSK.

Vymezení vazeb jednotek práce v NSP a kvalifikací v NSK předkládá [Příloha č. 7](#).

Školní vzdělání

- obory poskytující nejvhodnější školní přípravu – stupeň a obor vzdělání, který představuje nejvhodnější (optimální) vzdělanostní základ. Pokud neexistuje optimální vzdělání, zůstane údaj nevyplněný.
- další obory poskytující vhodnou školní přípravu - obory vzdělání (resp. skupiny oborů vzdělání, příp. celé stupně vzdělání), s nimiž je možné vykonávat příslušnou jednotku práce (často po absolvování dalšího doplňkového vzdělání). Lze uvádět více oborů, stupeň vzdělání nemusí korespondovat s kvalifikační úrovní.

Při zadávání vzdělávacích oborů využijte **Klasifikaci kmenových oborů vzdělání²**, která je součástí [Přílohy č. 5](#). Případně využijte její internetovou verzi, která je přístupná na: <http://stistko.uiv.cz/katalog/ciselnika.asp>.

Zákonem předepsaná praxe – minimálně požadovaná praxe

Uvedte minimální zákonem předepsanou praxi, tj. počet roků odborné praxe a označení příslušného právního předpisu, který ji stanovuje. V případě, že žádná zákonná norma neukládá povinnou praxi pro danou pozici, údaj popisu se nevyplňuje.

Příklad: Frézař - kvalifikační požadavky typové pozice

Příprava a certifikáty
Certifikáty vyžadované pro výkon práce: vyhláška 50...
Certifikáty doporučené pro výkon práce:
Kvalifikaci pro tuto pozici lze prokázat potvrzením o získání národního certifikátu profesní kvalifikace: Frézař
Nejvhodnější školní přípravu poskytují obory: KKOV – Střední vzdělání s výučním listem v oboru obráběč kovů, obráběčské práce (2356H) , RVP – Obráběč kovů (23-56-H/01)

² Předmětem Klasifikace kmenových oborů vzdělání (KKOV) jsou kmenové obory vzdělání, které vymezují jednotlivé oblasti či dílčí úseky vzdělání na základě jejich obsahové podobnosti. Kmenové obory vzdělání představují kategorie shrnující studijní a učební obory vzdělání. Účelem KKOV je možnost uspořádávání, začleňování a třídění studijních a učebních oborů vzdělání.

Vhodnou školní přípravu poskytují také obory: <i>KKOV – Střední vzdělání s výučním listem v oboru nástrojař, nástrojařské práce (2352H)</i> <i>RVP – Nástrojař (23-52-H/01)</i>	
Zákonem předepsaná praxe	
Délka praxe: 5	Předpis:
Informace o databázi regulovaných povolání a pracovních činností: (<i>hypertext</i>)	

Údaje v oblasti kvalifikačních požadavků zpracovává sektorová rada ve spolupráci s kvalifikačním týmem, složeným z odborníků ze vzdělávací sféry.

a) Kompetence povolání/typové pozice

Kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot umožňující pracovní uplatnění a osobní rozvoj jednotlivce.

Druhy kompetencí popisovaných u povolání/typových pozic

Měkké kompetence
Obecné dovednosti
Odborné znalosti a dovednosti

Odborné znalosti a dovednosti

(*oborové*) jsou souborem odborných požadavků potřebných pro výkon práce. Souvisí přímo s konkrétní specializací (profesí) nebo oborem, ve kterém se práce vykonává.

Odborné znalosti a dovednosti se zpravidla jednoznačněji měří a ověřují testem nebo praktickou zkouškou.

Odborné znalosti a dovednosti využívají **úrovně 1 až 8**. Popis úrovně je jednotný, uvádí se pomocí deskriptorů kvalifikačních úrovně v NSP uvedených v [Příloze 1](#).

U odborných znalostí a dovedností se dále udává, zda jsou pro výkon dané pozice **nutné** či **výhodné**.

- **Odborné dovednosti** udávají, co by vykonavatel pozice měl umět, označují schopnost vykonávat určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností. Jedná se tedy o schopnost aplikovat teoretické vědomosti v praxi.

Příklad: Odborné dovednosti - Frézař

název odborné dovednosti	Nutné (2), výhodné (1)	úroveň
Orientace v normách a v technických podkladech pro provádění obráběcích operací	2	3
Určování výchozích technologických základů polotovarů	2	3
Volba postupu práce a technologických podmínek frézování, nástrojů, pomůcek a materiálů	2	3

Měření a kontrola délkových rozměrů, geometrických tvarů, vzájemné polohy prvků a jakosti povrchu	2	3
Upínání nástrojů, polotovarů a obrobků a ustavování jejich polohy na různých druzích frézek	2	3
Seřizování, ošetřování a údržba různých druhů frézek	2	3
Obsluha různých druhů konvenčních frézek	2	3
Obsluha CNC frézek	1	3

- **Odborné znalosti** označují teoretické vědomosti požadované pro výkon určité práce.

Příklad: Odborné znalosti - Frézař

název odborné znalosti	Nutné (2), výhodné (1)	úroveň
technické kreslení ve strojírenství a v kovovýrobě	2	3
obecné zásady a postupy péče o stroje, zařízení a investiční celky	2	3
kovové materiály a slitiny a jejich vlastnosti (např. tvrdost, pružnost, houževnatost aj.)	2	3
strojní součásti a polotovary a jejich parametry (rozměry, jakost povrchu aj.)	2	3
nástroje, přípravky a měřidla ve strojírenství	2	3
technologie frézování	2	3

Dodržujte tyto zásady:

- rozsah i obsah odborných dovedností i znalostí **vychází z pracovních činností** dané typové pozice,
- jednotlivé kompetence musí být **sledovatelné, měřitelné a přístupné rozvoji**,
- při výběru odborných dovedností si orientačně nadefinujte, co by vykonavatel dané pozice měl umět (maximálně 10 – 15 položek),
- následně Vámi definované odborné dovednosti **porovnejte** se seznamem odborných dovedností využitých u stávajících pozic (seznam zpracuje tajemník SR) nebo s obdobnými odbornými dovednostmi v CDK (<http://kompetence.nsp.cz/odborneDovednosti.aspx>). Využití již existujících formulací odborných dovedností zjednoduší práci a předchází neefektivnímu narůstání počtu kompetencí,
- při definování odborných znalostí **vybírejte ze stávajícího seznamu** odborných znalostí. Nevytvářejte nové odborné znalosti. Využijte seznam odborných znalostí, který zpracoval pro daný odborný směr tajemník SR nebo využijte seznam v CDK na <http://kompetence.nsp.cz/odborneZnalosti.aspx>,
- jakmile budete mít formulace všech požadovaných kompetencí, určete (dle pokynů) zda jsou pro výkon dané typové pozice **nutné** nebo pouze **výhodné**,
- dále u každé kompetence doplňte odpovídající **úroveň 1 – 8** (viz Příloha 1), úroveň nemusí přesně odpovídat úrovni, do které je zařazena pozice.

Struktura odborných znalostí a dovedností je uvedena v [Příloze č. 8.](#)

Obecné dovednosti

(*průřezové*) jsou souborem odborných požadavků potřebných pro výkon práce, které nesouvisí s určitou profesí. Mají průřezový charakter a jsou uplatnitelné napříč obory (např. práce na PC).

Obecné dovednosti využívají **úrovně 0 až 3**. Přičemž každá dovednost i její úrovně jsou popsány samostatně, popis předkládá [Příloha č. 9.](#)

Přehled obecných dovedností:

Obecné dovednosti	
1	Počítačová způsobilost
2	Způsobilost k řízení osobního automobilu
3	Numerická způsobilost
4	Ekonomické povědomí
5	Právní povědomí
6	Jazyková způsobilost v češtině
7	Jazyková způsobilost v angličtině
8	Jazyková způsobilost v dalším cizím jazyce

Dodržujte tyto zásady:

Určete vyhovující úroveň u každé z obecných dovedností, která odpovídá požadavkům na vykonavatele dané jednotky práce (vycházejte z pracovních činností, kvalifikační úrovně, pracovních podmínek apod.)

Příklad: Obecné dovednosti - Frézař

<i>název Obecné dovednosti</i>	<i>úroveň</i>
<i>Počítačová způsobilost</i>	<i>2</i>
<i>Způsobilost k řízení osobního automobilu</i>	<i>3</i>
<i>.....</i>	

Měkké kompetence

(*soft skills*) jsou **souborem požadavků** potřebných pro kvalitní výkon práce **nezávislých na konkrétní odbornosti**, ale na komplexních schopnostech člověka. Jsou napříč obory přenositelné a uplatnitelné (např. tvořivé myšlení, komunikace, vedení lidí).

Měkké kompetence jsou popsány v **úrovních 0 až 5**. Každá kompetence i její úrovně jsou popsány samostatně, pomocí příslušných projevů chování - [Příloha č. 10.](#)

Přehled měkkých kompetencí:

Měkké kompetence	
1	Efektivní komunikace
2	Kooperace (spolupráce)
3	Kreativita
4	Flexibilita
5	Uspokojování zákaznických potřeb
6	Výkonnost
7	Samostatnost
8	Řešení problému
9	Plánování a organizaci práce
10	Celoživotnímu učení
11	Aktivnímu přístupu
12	Zvládání zátěže
13	Objevování a orientaci v informacích
14	Vedení lidí (leadership)
15	Ovlivňování ostatních

Dodržujte tyto zásady:

Určete vyhovující úroveň u každé z měkkých kompetencí, která odpovídá požadavkům na vykonavatele dané jednotky práce (vycházejte z pracovních činností, kvalifikační úrovně, pracovních podmínek apod.)

Příklad: měkké kompetence - Sekretářka

název měkké kompetence	úroveň
<i>Efektivní komunikace</i>	3
<i>Kooperace (spolupráce)</i>	2
<i>Kreativita</i>	3
<i>Flexibilita</i>	4
<i>Uspokojování klientských potřeb</i>	4
.....	

Obecné dovednosti a měkké kompetence navrhuje kvalifikační tým. SR/ET/PS je oprávněn vznést k návrhu připomínku a případně je v souladu s metodikou a po dohodě s kvalifikačním týmem upravit.

Karta povolání/typové pozice s pokyny a příklady je uvedena v Příloze 11, šablony pro tvorbu povolání/typových pozic jsou v Příloze č. 12, 13.

V případě nejasností a dotazů kontaktujte tajemníka sektorové rady, inspiřujte se na www.nsp.cz.